

Iñaki Zabaleta

«Akordioa ona da, biontzako txarra delako»

Bizkaiko Arrantza Kofradietako Federazioko presidente da Iñaki Zabaleta (Bermeo, 1945). Jadanik ez da itsasora ateratzen, baina bertatik bertara ezagutzen du sektoreak bizi duen egoera. Antxoaren debekua bertan behera geratu ondoren “itxaropena” nagusitu da.

URKO APAOLAZA

ATA ARRANTZALEA zuen, aitona ere bai, eta bera hamabi urterekin hasi zen arrantzan, anaiarekin batera. Bizitza osoa egin du itsasoan, hirurogei urterekin jubilatua zen arte. Hezurretako minez zebilen, “penaz”, eta utzi egin zuen: “Arrantzaleok denok irabazten dugu berdin, eta ez baduzu behar den lana egiten, kalte egiten diezu besteei. Esan nuen: nahikoa da, urte asko dira, utzi eta kito”.

Baina herrian ez zaio itsaso gogorrik falta izan. Federazioan sartu zen presidente eta hor dabil duela hamabi urtez geroztik, bera da Bizkaiko arrantzaleen ahotsa. Gasolioaren gorakada, antxoaren bost urteko debekua, Alakranako bahiketa, hegialurraren kanpaina eskasa...

Arrantza Ministroen Europar Kontseiluak azkenean onartu du antxoaren

arrantzaldia martxoaren 1ean hastea. Zer presio egin dute Espainiako eta Frantziako estatuek?

Gai honetan Espainia eta Frantzia bakarrik edukitzen dituzte kontuan. Beste ministroek ez badute zerikusirik handirik, ez dute presiorik egiten, horregatik akordio guztiak Espainia eta Frantziaren ingurukoak dira. Beraiek esaten dute ezetz, Arrantza Komisioa ibili zela *erre que erre* ez ire-

ASIER LOPEZ

“Arrantzalea da dagoen depredadorerik handiena, beti gaude nekazaritzatik ikasteko”.

kitzeko esanez, baina denok dakigu akordio politiko bat izan dela. Urriko informea onak zirenez, ireki egin dute 7.000 tonako TAC [Urteko Harrapaketa Kopurua] batekin. Orain udaberria ikusiko da zelan dagoen: txarto badago itxi, eta ondo badago segitu egingo genuke.

Beraz, oraindik badago arriskua karpaina gabe geratzeko?

Arrantzaleok itxaropen handia dugu, pentsatu daiteke bokarta errekupearatu egingo dela. Lisboako Itunarekin, Kontseiluak Komisioaren esku utziko du erabakia, eta hor zientifikoek esango dute, biomasaren arabera, zer egin. Erabaki zientifikoa izango da, ez da egongo debaterik Kontseiluan, eta hori guretzako ona da.

Negoziaketa horretan Espainiak 100 tona gehiago utzi dizkio azkenean Frantziari. Hori kritikatu egin duzue.

Guk urte asko daramagu frantsesekin “borrokan”. Akordio hau ona da, biontzako txarra delako; biok amore eman behar, eta hori ona da.

Baina zer konpentsazio eman du Frantziak?

Ez dakigu. Espainiako ordezkariak esan digute Frantziak 200 tona gehiago eskatzen zituela, baina gu egon gara La Turballe eta Saint-Gilles-eko arrantzaleekin eta haiek esan digute

ez dutela gura kilo bat gehiago ere, akordioa ona dela. Eta gure gogoaren gainetik azkenean 100 tona gehiago eman dizkie... Zeren truke? Ez dakit. Beti eskatu dugu horrelako erabakiak hartzen diren foroetan arrantzaleen ordezkari bat egotea; lekukorik ez da egon.

Akordioak akordio, esan duzue “bai ala bai” aterako zaretela antxoa bila. Hain larria al da egoera?

Gure txalupentzat bai. Laguntzak egon dira, baina linealak, ez dira nahikoak. Antxoatan dabilzan txalupentzat galtze handia da, bost urte pasa dira eta ez dago arrainik. Ibili gara berdeletan eta masakratu egin dugu, txitxarroa ere bai, sardina... denak horretara badoaz, ba azkenean ez du balio.

2005eko eta aurreko urteetako karpaina desastrosoen ondoren, zer irakasgai atera du arrantzaleak?

Arrantzalea da dagoen depredadorerik handiena. Beti gaude ikasteko, eta ikasi behar dugu nekazaritzatik. Itsoan bi egon behar dira bizirik beste

“Ez dugu merkataritzaren mundua ezagutzen. Errazena da esatea: ‘zeuek saldu’, baina gaitza da”

bat sortzeko; bi heren baino gehiago hiltzen baditugu sekatu egingo da, gaitza besterik ez da egongo itsasoan. Eta bokartarekin ikusi dugun historiak kontzientziatu egin behar gaitu.

Anfacok (Espainiako kontserba enpresen elkarte) esan du beste urtebetez debekatu behar litzatekeela antxoa harrapatzea.

Anfaco ez da antxoatik bizi, inportantea da beretzat, baina ez du guk daukagun beharizanik. Guk itsasora joan beharra dugu, gure arriskuak onartuko ditugu, baina txarto irten da ere, antxoa ez da betiko desagertuko. Ez dut ondo topatzen gure bizian sartzea.

Dena den, 7.000 tonako TAC-a gutxi dela esan dute, eta kontserba enpresek antxoa inportatzen jarraituko dute. Nola eragingo du horrek?

Inportazioa libre da, gu hor ez gara sartzen. Nik ezin dut esan “ez ekarri handik eta nire arrainarekin bizi”, ez badiot nahikoa material ekartzen nola biziko da? Gure arraina bereziagoa izango da, ahalegina egin behar dugu marka batekin nabarmentzeko eta horretan gabiltza, jendeak ziur jakin dezan antxoa nongoa den.

Atungorriarekin ez al da antxoarekin bezala pasako?

Ez. Atunarekin beti egon dira gorabeherak, Atlantikotik dator eta batzuetan ez da Kantabrikora sartzen. Aurten ez dugu asko harrapatu, baina ez bukatu delako.

Espezie batzuekiko menpekotasun handia duzue. Dibertsifikatzea ez al litzateke hobea izango?

Arrantzian ez da erraza, dena dago ebatsita: *cervoko* arrantza, arte xeheak, hondoko tretza... bakoitzak bere bidea hartu behar du. Ezin da esan “ni orain joango naiz legatzetara” eta gero beste arrain bat harrapatu. Madrilen modalitate aldaketa eskatu behar da eta hori oso kontrolatuta dago. Eta gainera, sarritan osterera ere berriz txalupetan aparejoak ipintzeko ez du ematen, diru asko da.

Arrantza sektorearen arazoetako bat errelebo falta da. Krisi ekonomikoak erakarri al du gazterik itsasontzietara?

“Indikora, Pazifikora eta angelu guztietara: txalupak horretarako daude”

ARGAZKI PRESS/ I.O.

Sabino Arana Sarietan oso presente egon zen Alakranaren kasua. Zuk, Bermeokoa izanik, gertutik jarraituko zenuen gertatutakoa, ezta?

Ikusten duzunean zure lagunak, zu bezalako arrantzaleak, preso daudela, ez Frantzian edo Portugalen, baizik eta Somalian, kontrolik ez dagoen lekuan... gauza estua izan da. Eta arrantzaleen familiek bakarrik ez uzteko eskatu zutenean herria zutitu egin zen, gizarte guztia zutitu zen, eta horrela askatu dituzte.

Arrantzontziak armaz babestu behar direla esaten da, baina hori behin-behineko soluzioa da. Ez al da sakoneko irtenbiderik hartu behar? Zergatik joan Ozenano Indikora arrantza egitera?

Askok ez daki zer den arrantzaleen bizmodua. Ikusten dituzte etxetik urrun, itsasoan, eguraldi txarrarekin... sentzibilitatea badago. Baina zergatik Indikora? Arraina han dagoelako. Naziorteko urak dira, 200 miliatara, eta japonesak, frantsesak eta errusiarrak ere aritzen dira han. Orain, itsasoan armak hartzea ez da biharko solu-

Alakranako arrantzaleen aldeko bilkura Bermeon.

zioa, beste bide bat topatu behar da. Baina hori ez dago gure esku, hori gobernuen esku dago. Indikora, Pazifikora eta angelu guztietara joango gara, txalupak horretarako daude.

Etorri dira, baina asko ez. Arazo bat dago: itsasorako pertsona bat behar baduzu, ezin duzu hartu herrian beharra ateratzeko zain dagoen bat; itsasora dator, erakusten diozu, ikasi egiten du, baina herrira doa ostera... ez da batere erraza. Hala ere, momentu honetan ez dago jende beharrik, daudenak konpontzen dira.

Azken hamarkadotan arrainaren prezioa izoztu egin da lonjatan. Horri aurre egiteko zuzeneko salmentarekin saiatu dira zenbait lekutan. Horrelako bideak hartu beharko lirateke?

Paperak ideia guztiak soportatzen ditu, baina gaitza da. Mila urtean ez

gara kapaz izan hori egiteko, merkataritzaren mundua ez dugu ezagutzen eta *lobby* asko dago. Arrantzaleak lehenengo egin behar duena da arraina harrapatu, eta gero saldu... Nork egin behar du gestioa? Mediterraneoan badaude hori egin duten batzuk, baina ez dira kopuru handiak; kontuan eduki atunetan hiru hilabetetan milaka tona harrapatzen direla, asko da kontrolatzeko. Errazena da esatea “zeuek saldu”, baina gaitza da.

Duela gutxi Sabino Arana Saria eman dizuete arrantzaleoi zuen lanaren errekonozimendu gisara. Uste duzu gizar-

teak ulertzen eta onartzen duela arrantzalearen bizimodua?

Nik uste dut baietz. Lehen sektorea gara eta nahita nahiez gaude herri honen sustraiei lotuak; hemengo herririk ondasuna eta aberastasuna itsasotik lortu dugu. Behar izan dugunean gizarte beti izan dugu hor, eta alderantziz ere bai, *txapapote*arekin adibidez, edo Bermeoko portua apurtuta egon zenean, txalupak lotu eta hor aritu ginen herria garbitzen. Pentsatzen dut jendeak hori apreziazten duela. ■

www.argaia.com/multimedia helbidean, elkarrizketaren bideoa ikusgai.

TEUSA

ERAIKINAK ZAHARBERRITZEKO TEKNIKAK
TÉCNICAS DE RESTAURACIÓN DE EDIFICIOS

Olmos pasealekua 14, 5. solairua 20016 DONOSTIA
Tel: 943 401340 - Fax: 943 401511
teusa@teusa.com - www.teusa.com

